

Handläggare
Annika Andersson
Telefon: 08-50812192

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
20 februari 2025

Remiss av Motion om att staden behöver ny handlingsplan mot heders- och uppfostringsresor, KS 2024/1179

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2024/1179

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Andréa Hedin (M) har skrivit en motion om att staden behöver ny handlingsplan mot heders- och uppfostringsresor. Stadsdelsnämnden har fått den på remiss. Motionären lyfter att det finns barn som tvingas in i äktenskap, förs iväg på så kallade "uppfostringsresor" eller "rehabiliteras" från sexuell läggning. Motionären menar att Stockholms stad bör inspireras av Västerås stad i samband med att stadens nu gällande handlingsplan "Våga fråga, lyssna och agera!" upphör.

Förvaltningen instämmer i att det är angeläget att uppmärksamma, utveckla arbetsmetoder och identifiera barn som riskerar att föras utomlands mot sin vilja. Förvaltningen har ingen egen uppfattning om det finns behov att vidareutveckla skolans metoder för systematisk uppföljning av barn som inte återvänt efter lov men anser att det är viktigt att en ny handlingsplan gällande hedersrelaterat våld och förtryck omfattar det utvidgade reseförbudet för barn som trädde i kraft den 1 juni 2024.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har fått en remiss från kommunstyrelsen att staden behöver ny handlingsplan mot heders- och uppfostringsresor. Motionen är skriven av Andréa Hedin (M).

Motionen har remitterats till Södermalms, Farsta, Hägersten-Älvsjö, Järva och Skärholmens stadsdelsnämnder samt socialnämnden och

utbildningsnämnden. Motionen har också remitterats till GAPF och Origo samt stadsledningskontoret.

Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 11 mars 2025.

Ärendet

Motionären framför att loven för de flesta barn är en välkommen paus från skolans vardag, men för några barn i Sverige innebär ledigheten tyvärr något helt annat. Det finns barn som tvingas in i äktenskap, förs iväg på så kallade ”uppfostringsresor” eller ”rehabiliteras” från sexuell läggning. Stockholm stads handlingsplan ”Våga fråga, lyssna och agera!” gäller till och med 2025 och motionären menar att staden bör inspireras av Västerås stad och införa ett mer systematiskt arbetssätt. Detta för att säkerställa att elever som eventuell förts utomlands mot sin vilja snabbt identifieras och att åtgärder vidtas. Med anledning av detta föreslår motionären att kommunfullmäktige beslutar:

- Att ge utbildningsnämnden i uppdrag att ta fram en ny handlingsplan om hedersrelaterat våld och förtryck, som även omfattar de nya lagförslagen om utvidgat utreseförbud.
- Att ge utbildningsnämnden i uppdrag att utveckla metoder för systematisk uppföljning av barn som inte återvänt efter lov.
- Att ge utbildningsnämnden och berörda nämnder i uppdrag att ta fram en informationskampanj som belyser vikten av att agera och orosanmäla när barn riskerar att föras utomlands och fara illa.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsdelsdirektörens stab och kansli i samverkan med sociala avdelningen. Ärendet har behandlats på förvaltningsgrupp och pensionärsråd den 10 februari 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen håller med motionären om att det är angeläget att uppmärksamma, utveckla arbetsmetoder och identifiera barn som riskerar att föras utomlands mot sin vilja. För detta krävs ett preventivt arbete. Förvaltningen bedömer att handlingsplanen ”Våga fråga, lyssna och agera!” ligger väl i linje med detta arbete. Utbildningsförvaltningen har påbörjat revidering av handlingsplanen men avvaktar stadens övergripande handlingsplan mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt

våld oberoende relation. Förvaltningen vill också lyfta följande skrivning från stadens budget 2025.

”Utbildningsnämnden ska säkerställa att alla anställda kan identifiera och hantera elever som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, våld i nära relationer eller riskerar att dras in i våldsbejakande extremism samt samordna utbildningsinsatser på området. Nämnden ska fortsatt arbeta för att förhindra barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning och stärka arbetet mot våldsbejakande extremism och radikalisering. Skolan ska i ökad utsträckning upptäcka unga som utsätts för våld i nära relationer eller våld i hemmet genom att exempelvis låta elevhälsan rutinmässigt ställa frågor om våld. Utbildningsnämnden ska tillsammans med socialnämnden och stadsdelsnämnderna arbeta förebyggande mot att barn olagligen förs utomlands och tillsammans utveckla rutiner för anmälan om utreseförbud”

Sedan 2019 har utbildningsförvaltningen och socialförvaltning genomfört informationskampanjer varje vår som belyser vikten av att agera och orosanmäla när barn riskerar att föras utomlands. Under flera år har staden samtidigt haft riktade kampanjer med samma tema mot barn och ungdomar på olika sociala medieplattformar. Förvaltningen är generellt positiv till olika informationskampanjer om att agera och orosänmäla barn som riskerar att fara illa.

Förvaltningen har ett nära samarbete med utbildningsförvaltningen. Ett återkommande tema är orosanmälan vid misstanke om att ett barn kan fara illa, till exempel att föras utomlands mot sin vilja. Syftet med att återkomma till temat är att följa samhällsutveckling och tillsammans med förskola och skola identifiera nya trender. Regeringen har gett Skolverket i uppdrag att kartlägga elevfrånvaro och att lägga förslag på ett nationellt frånvaroregister och utbildningsförvaltningen har inväntat denna. Förvaltningen har ingen en uppfattning om det finns behov att vidareutveckla skolans metoder för systematisk uppföljning av barn som inte återvänt efter lov men anser att det är viktigt att en ny handlingsplan gällande hedersrelaterat våld och förtryck omfattar det utvidgade reseförbudet för barn som trädde i kraft den 1 juni 2024.

Barnrättsanalys

”Motion om att staden behöver ny handlingsplan mot heders- och uppfostringsresor” kan ge både direkta eller indirekta konsekvenser för barn. I barnkonventionen artikel 3 framgår att barnets bästa ska komma i första rummet i alla beslut som rör barn. Förvaltningen anser att det är av stor vikt att alla stadens handlingsplaner som berör barn utgår från vad som är bäst för barnet och att det enskilda barnet får adekvat stöd oberoende av etnisk bakgrund,

hederskontext eller familjesituation. Förvaltningen vill lyfta att barn med intellektuell funktionsnedsättning beskrivs som en särskilt sårbar målgrupp för hedersrelaterat våld och förtryck i promemorian ”Ett utvidgat utreseförbud för barn”.¹

Jämställdhetsanalys

Enligt Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (NCH) kan bortförande av barn vara en reaktion på att den unga har träffat en partner som familjen inte godkänner eller berättat att hen är homosexuell. Det kan även handla om att försöka undkomma myndighetsinblandning i familjen. När flickor utsätts för uppfostringsresor sker det ofta för att förhindra att de blir ”försvenskade” och inte anpassar sig till hedersnormer. Framför allt pojkar riskerar även att utsättas för uppfostringsresor för att undvika ett kriminellt eller destruktivt beteende. Ofta finns det en kombination av orsaker och det huvudsakliga syftet är många gånger otydligt, både för den som blir bortförd och för myndigheter som försöker hjälpa den utsatta.² Förvaltningen konstaterar att både pojkar och flickor utsätts för uppfostringsresor.

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Maria Klemets Hellberg
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Motionen

---

¹ Regeringskansliet – socialdepartementet Ds 2022:9

² www.hedersfortryck.se (2025-01-13)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2025-01-27
Maria Klemets Hellberg, Avdelningschef	2025-01-27